

REPUBLICA E KOSOVËS	REPUBLICA KOSOVË	REPUBLIC OF KOSOVO
QEVERIA E KOSOVËS - VLADA KOSOVA - GOVERNMENT OF KOSOVO	MINISTRIA E BUJQËSISE PYLLTARISË DHE ZHVILLIMIT RURAL	MINISTARSTVO POLJOPRIVREDE ŠUMARSTVA I RURALNOG RAZVOJA
ARKIVI DENDOR - Centralna Arhiva - Central Archive	PRISHTINË - PRISTINA - PRISTINA	
Nr./Br./No.	3967	
Nr. i fq./Br. Str./No. pg.	11+11+11	
Data/Datum/Date:	25.09.2023	

Republika e Kosovës
Republika Kosova-Republic of Kosovo
Qeveria -Vlada-Government

**Ministria e Bujqësisë, Pylltarisë dhe Zhvillimit Rural
Ministarstvo Poljoprivrede, Šumarstva i Ruralnog Razvoja / Ministry of Agriculture,
Forestry and Rural Development**

Ministar Ministarstva poljoprivrede, šumarstva i ruralnog razvoja,

Uz podršku člana 33. stav 5. i člana 62. stav 5, Zakona br. 08/L-137 za šume (Službeni list, br. 9/3. april 2023.), član 4. stav 1 podstav 1.11, Dodatak 1. tačka 11. Uredbe (VRK)-br. 14/2023 o administrativnim oblastima Nadležnost Kancelarije premijera i ministarstava (16.08.2023), kao i član 38 stav 6 Uredbe o radu Vlade br. 09/2011 (Službeni list br. 15, od 12.09.2011),

Donosi:

**ADMINISTRATIVNO UPUTSTVO (MPŠRR) - BR. 11/2023
ZA UPOTREBU NEDRVNIH ŠUMSKIH PROIZVODA**

**Član 1
Svrha**

Ovo administrativno uputstvo određuje sakupljanje, sakupljanje, održivo korišćenje nedrvnih šumskih proizvoda – NDŠP, kao što su šumski plodovi, lekovito bilje, pečurke, seme i drugi proizvodi, ako nije ugrožena obnova i nije pričinjena šteta šumama, što doprinosi dobrobiti i zapošljavanju zajednice.

**Član 2
Obimdelatnosti**

Odredbe ovog administrativnog uputstva su obavezne za sprovođenje od strane Agencije za šumarstvo Kosova i njenih relevantnih jedinica kao i fizičkih i pravnih lica, kojim se određuju načini korišćenja nedrvnih šumskih proizvoda u šumama, javnim šumskim zemljištima, nacionalnim parkovima i zaštićenim područjima ispunjavajući društvene-ekonomski funkcije šume i naknade za njihovo korišćenje.

**Član 3
Definicije**

1. Izrazi koji se koriste u ovom administrativnom uputstvu imaju sledeća značenja:

1.1. Nedrvni šumski proizvodi (NDŠP) – označava šumske proizvode dobijene od životinja, biljaka ili drugih minerala iz proizvoda od drveta i uključuje pečurke, šumsko voće, lekovito bilje, med, humus, treset, treset, šljunak, pesak, zemljište, meso divlači divljači i riba;

1.2. Sakupljač - označava svako fizičko lice ovlašćeno za prikupljanje ili vađenjem NDŠP-a u skladu sa ovim administrativnim uputstvom, prema individualnoj dozvoli ili u ime jednog operatera;

1.3. Operater – označava pravno lice ovlašćeno za sakupljanje i otkupljivanje NDŠa preko jednog ili više sakupljača prema dozvoli izdatoj u skladu sa ovim administrativnim uputstvom;

1.4. Metodologija - označava metodu za prikupljanje NDŠP-a odobren od strane Ministarstva, u skladu sa članom 14. ovog Administrativnog uputstva.

1.5. Agencija – znači Agencija šuma Kosova.

2. Ostali izrazi korišćeni u ovom administrativnom uputstvu imaju isto značenje kao što je određeno Zakonom za šume br. 08/L-137.

Član 4 **Podrška za održivo korišćenje nedrvnih šumskih proizvoda**

1. Ministarstvo i Agencija pruža podršku za održivo korišćenje NDŠP-a kroz:

1.1. Prikupljanje informacija u vezi sa NDŠP;

1.2. Realizacija informativnih kampanja, za proizvode koji imaju dobar potencijal za održivu upotrebu;

1.3. Olakšavanje, pružanje tehničke pomoći i obuke za operatere i sakupljače;

1.4. Razvoj istraživanja, programa, finansijskih šema za pomoć u korišćenju i održivom razvoju NDŠP-a.

2. U pružanju podrške iz stava 1. ovog člana, Ministarstvo i Agencija daje prednost aktivnostima za koje se očekuje da će koristiti lokalno stanovništvo, žene u ruralnim područjima i udruženja privatnih vlasnika šuma.

Član 5 **Projekat korišćenja nedrvnih šumskih proizvoda i socijalne-društvene funkcije**

1. Agencija izrađuje projekat korišćenja nedrvnih šumskih proizvoda i druge funkcije šuma.

2. Projekat iz stava 1 ovog člana mora biti izrađen u skladu sa relevantnim Administrativnim uputstvom za planiranje upravljanja šumama.

Član 6 **Određivanje sabirnih područja**

1. Agencija određuje sabirna područja na osnovu višenamjenskih planova upravljanja šumama, planova upravljanja šumama u okviru nacionalnih parkova, programa, projekata korišćenja NDŠP-a i drugih godišnjih planskih dokumenata.
2. Za određivanje područja prema stavu 1. ovog člana, Agencija u konsultaciji sa lokalnim stanovništvom identificuje površine šuma i državnog šumskog zemljišta koje su pogodne za održivo upravljanje jedne ili više vrsta NDŠP-oa.
3. Područja definisane prema stavu 1. i 2. ovog člana, smatraju oblastima sakupljanja NDŠP i u funkciji su održivog upravljanja na osnovu ispunjavanja društveno-ekonomskih funkcija šuma.
4. Određivanje područja iz stava 1. ovog člana u okviru nacionalnih parkova i zaštićenih područja vrši se u skladu sa članom 47. Zakona br. 08/L-137 o šumama.

Član 7 **Određivanje i dodela kvota i dozvola za prikupljanje NDŠP-a**

1. Dozvoljava se berba, sakupljanje i korišćenje nedrvnih šumskih proizvoda kao što su: šumski plodovi, lekovitim bilja, pečurkaka, semena i drugi proizvodi za nekomercijalne svrhe do dva (2) kilograma.
2. Berba, sakupljanje i korišćenje nedrvnih šumskih proizvoda prema stavu 1. ovog člana dozvoljeno je samo ako nije ugroženo njihovo obnavljanje i ne pričinjava šteta u šumama.
3. Sakupljanje kamenja, šljunka, peska, humusa, zemlje i ispaša može se vršiti samo na mestima koja ne izazivaju oštećenja šumi i šumskom zemljištu, klizišta ili eroziju i zagadivanje životne sredine.
4. Agencija, u skladu sa planovima upravljanja i projektom korišćenja NDŠP-a do kraja marta svake godine, određuje njihove kvote/količinu sakupljanja sa određenih područja površina za dotičnu godinu.
5. Određivanje kvota za korišćenje NDŠP-a prema stavu 4. ovog člana, takođe mora biti u skladu sa važećim planom upravljanja, godišnjim planom uzgoja šuma, relevantnim posebnim projektima i eventualnim ograničenjima koja važe u zaštićenim područjima.
6. Određivanje kvota prema stavu 3. ovog člana vrši Agencija na osnovu podataka prikupljenih iz prethodne godine.
7. Kvote određene u skladu sa stavom 4. ovog člana objavljaju se na internet stranici Agencije uz poziv fizičkim licima i ekonomskim operatorima da podnesu prijave za dozvolu prikupljanja NDŠP-a u određenom roku.

8. U slučajevima kada se očekuje da će broj podnosiča zahteva za izdavanje dozvola premašiti kvote utvrđene iz st. 1. i 2. ovog člana, Agencija u pozivu precizira osnovne kriterijume za izbor podnosiča zahteva iz stava 4. i 5. ovog člana.

9. Tokom određivanja kriterijuma i izbora po pozivu iz stava 8. ovog člana, Agencija će u svakom slučaju dati prednost stanovnicima lokalnih područja, a posebno ženama na tim područjima.

10. U slučajevima kada, iz poznatih razloga, Agencija ne ispunji dodelu kvota NDŠP za stanovnike lokalnih područja i operaterima, onda organizuje javni poziv za njihovu prodaju, u skladu sa stavom 3. člana 17. ovog administrativnog uputstva.

Član 8 **Određivanje cene**

1. Agencija za svaku godinu vodi statističke podatke o prodajnoj ceni po vrstama NDŠP-ova.

2. Agencija vrši analiziranje statističkih podatka prodajnih cena NDŠP-a na godišnjem nivou, i određuje prosečnu tržišnu cenu za svaku kategoriju ili vrstu NDŠP-a koji se skupljaju.

3. Period određivanja cene počinje od 31. marta tekuće godine sakupljanja i završava se 30. marta naredne godine.

4. Agencija, prema stavovima 1, 2 i 3 ovog člana, izdaje i razmatra na godišnjem nivou cene ili cenovnik za NDŠP.

Član 9 **Registracija sakupljača i operatera**

1. Agencija vodi register sakupljača i operatera.

2. Dozvole prema ovom administrativnom uputstvu daju se sakupljačima i podnosiocima zahteva registrovani kao operateri u registru prema stavu 1. ovog člana u skladu sa višenamenskim planovima upravljanja šumama.

3. Agencija utvrđuje uslove za registraciju operatera prema ovom članu, uključujući zahteve za praćenje obuka određenih za identifikaciju NDŠP-a i najbolje prakse za njihovo prikupljanje.

Član 10 **Izdavanje dozvola za prikupljanje**

1. Agencija je nadležna za izdavanje dozvola za sakupljanje, komercijalnu upotrebu i svaku drugu upotrebu u slučaju šuma, državnog šumskog zemljišta,

2. Izdavanje dozvola za prikupljanje NDŠP-a iz šuma i privatnog šumskog zemljišta je odgovornost vlasnika na osnovu programa upravljanja šumama.

3. Agencija, uz saglasnost Ministarstva odgovorno za životnu sredinu, odobrava projekat za izdavanje dozvole za korišćenje NDŠP i društvenih funkcija šuma, na teritoriji nacionalnih parkova i zaštićenih područja prirode.

4. Zahtev za produženje dozvole za sakupljanje i prikupljanje NDŠP-a od strane operatera mora se podneti tri (3) meseca pre isteka prethodne dozvole.
5. Zahtev za produženje dozvole za sakupljanje i prikupljanje NDŠP od fizičkih lica podnosi se za svaki početak godine do 30. marta tekuće godine.
6. U roku od 30 dana od podnošenja zahteva iz ovog člana, Agencija izdaje ili odbija dozvolu sa relevantnim obrazloženjem.

Član 11

Sadržaj i format dozvola za prikupljanje

1. Dozvola izdata prema ovom administrativnom uputstvu definiše sve primenljive uslove u vezi sa:
 - 1.1. Kvote i vrste proizvoda koji se mogu prikupiti;
 - 1.2. Oblasti iz kojih se proizvodi mogu sakupljati;
 - 1.3. Metode sakupljanjavađenja i održivog tretmana proizvoda;
 - 1.4. Period prikupljanja, i
 - 1.5. Ispaša pčelinjih društava.

Član 12

Primenljive tarife za sakupljače i operatere nedrvnih šumskih proizvoda

1. Plaćanje za uzimanje dozvole za sakupljanje i prikupljanje se radi na sledeći način:
 - 1.1. Plaćanje za apliciranje i dobijanje dozvole po pojedincu se vrši u iznosu od 10€ godišnje.
 - 1.2. Plaćanje za zahtev za dobijanje dozvole za operatere vrši se u iznosu od 20€.
 - 1.3. Plaćanje za dobijanje dozvole od operatera vrši se u iznosu od 200€ za 5 godina.
 - 1.4. Plaćanje za produženje dozvole za operatere vrši se u iznosu od 100€ za 5 godina.
2. Agencija obezbeđuje da izdate dozvole prema ovom administrativnom uputstvu budu u odgovarajućim oblicima za nošenje na terenu.
3. Svako lice koje ima dozvolu prema ovom administrativnom uputstvu dužno je da ovu dozvolu nosi sa sobom sve vreme kada se sprovode aktivnosti sakupljanja i prikupljanja NDŠP.
4. Primenljive naknade za sakupljače, odnosno operatere, za opremu sa dozvolom NDŠP utvrđuje i razmatra Ministarstvo.

Član 13

Metodologije prikupljanja

1. Operateri i sakupljači su dužni da daju podatke o količini prikupljenih proizvoda u formi koju zahteva Agencija.
2. Operater je dužan da Agenciji stavi na raspolaganje spisak svih sakupljača koji su uključeni u aktivnosti prikupljanja i obrade, kao i sve druge informacije koje Agencija može zatražiti.
3. Pravna lica ili operateri su odgovorni za pružanje adekvatne obuke sakupljačima uključenim u prikupljanje i obradu aktivnosti NDŠP-a.
4. U slučajevima kada je izdato više od jedne dozvole za istu površinu, svaki nosilac dozvole u toj oblasti mora da obavesti ostale sakupljače.
5. Sakupljači su dužni da obaveste Agenciju o nezakonitim radnjama u toj oblasti.
6. Za aktivnosti prema stavu 2 i 3 člana 17 ovog administrativnog uputstva, pravno lice je odgovorno za čuvanje liste sakupljača i stavljanje na raspolaganje Agenciji.
7. Pravno lice je dužno da u procesu prikupljanja NDŠP-ova angažuje lokalno stanovništvo u i oko sabirnih područja.
8. Pravna lica imaju pravo učešća na javnom nadmetanju za kupovinu kvota iz stava 3. člana 17. ako dokažu da poseduju sertifikat za obavljenu obuku za sakupljanje i prikupljanje NDŠP-ova.
9. Sertifikat za pravna lica iz stava 8. ovog člana moraju da izdaju institucije ili organizacije akreditovane za obuku u oblasti sakupljanja ovih proizvoda.

Član 14

Metodologije prikupljanja

1. Ministarstvo, na predlog Agencije, odobrava i periodično preispituje metodologije za prikupljanje određenih vrsta NDŠP-ova, u skladu sa međunarodnim standardima koje Ministarstvo smatra odgovarajućim, uključujući Fair Vild, EU Organic, FSC ili druge.
2. Prilikom obavljanja aktivnosti izdatih dozvola za prikupljanje prema ovom administrativnom uputstvu, sakupljači i operateri poštuju metodologije definisane prema stavu 1. ovog člana.
3. U svakom slučaju, osim ako nije drugačije predviđeno metodologijom odobrenom prema stavu 1. ovog člana:
 - 3.1. Metode sakupljanja ne smeju da oštete okolinu rasta, obezbeđujući optimalne uslove za regeneraciju svake vrste sakupljenih biljaka;

- 3.2. Sakupljanje i uzgoj dozvoljeni su isključivo u oblastima koje su identifikovane kao nezagadene, sa odgovarajućim udaljenostima od potencijalnih izvora zagađenja kao što su putevi, industrije, stambena područja, deponije otpada i poljoprivredne površine;
- 3.3. Biljne vrste se sakupljaju u adekvatnim vremenskim uslovima, izbegavajući rosu, vlažno zemljište, kišu ili ekstremno visoku vlažnost;
- 3.4. Ako se listovi beru, 70% listova biljke ostaje na mestu;
- 3.5. Ako se cveće sakupi, 30% cvetova svake biljke i 20% celokupne cvetne populacije ostaje na mestu;
- 3.6. Ako se seme sakupi, 30% njih ostaje na mestu;
- 3.7. Ako se plodovi beru, 20% ih se ostavlja za regeneraciju.

4. Ministarstvo, u saradnji sa stručnjacima, priprema i ažurira smernicu za sakupljanje NDŠP-ova, na osnovu herbarijuma koji su izradile naučne i obrazovne institucije.

Član 15 Zabranjene vrste

1. Agencija s vremenom na vreme preporučuje Ministarstvu reviziju Crvene knjige NDŠP-a.
2. Zabranjeno je prikupljanje, sakupljanje, transport i promet NDŠP-ova suprotno uslovima određenim u Crvenoj knjizi.
3. Zabranjeno je prikupljanje NDŠP-ova u strogo zaštićenim prirodnim područjima.

Član 16 Transport NDŠP-ova

Svako lice koje tokom kretanja transportuje NDŠP u količinama većim od 2 kg, mora da dokaže dozvolu za sakupljanje i prikupljanje ovih proizvoda.

Član 17 Komercijalna eksploatacija NDŠP-ova

1. Prodaju i kupovinu NDŠP-ova vrše samo sakupljači i operateri koji imaju dozvole izdate prema ovom administrativnom uputstvu.
2. Nije dozvoljena prodaja i kupovina tipova NDŠP-ova koji nisu definisani u službenim kvotama prema članu 7 ovog administrativnog uputstva.
3. Agencija putem javne aukcije vrši prodaju kvota NDŠP-ova sa područja prikupljanja za pravna lica.
4. Oblik, sadržaj, kriterijumi i način organizovanja javne aukcije određuju se Zakonom o javnim nabavkama i odredbama ovog administrativnog uputstva.

5. Za kupovinu prema stavu 3. ovog člana, pravna lica podležu postupku opremanja ugovorom za obavljanje delatnosti skupljanja NDŠP-ova.

6. Ugovoru mora biti navedeno područje prikupljanja, iznos kvota i vrste prodatih NDŠP-ova

**Neni 18
Podaci koje će da vodi Agencija**

1. Agencija vodi podatke za:

1.1. Dozvole izdate prema ovom administrativnom uputstvu, sakupljači i operateri kojima je izdata dozvola;

1.2. Prikupljene količine NDŠP-ova;

1.3. Cene sakupljanja određuju se i razmatraju se za plansku godinu od AŠK-a, na osnovu tržišnih cena iz prethodne godine.

2. Agencija vodi i izveštava podatke o izdatim dozvolama sakupljačima i operaterima prema polnoj strukturi na zahtev nadležnih institucija.

**Član 19
Dodaci**

Format dozvola za sakupljanje od strane fizičkih lica, format dozvole za operatera i sakupljače angažovane od operatera određeni su u dodacima 1, 2 i 3, koji su sastavni deo ovog administrativnog uputstva.

VI. ZAVRŠNE ODREDBE

**Član 20
Anuliranje**

Stupanjem na snagu ovog administrativnog uputstva, Administrativno uputstvo br. 04/2008 o uzgoju, sakupljanju, prometu i korišćenju nedrvnih šumskih proizvoda datuma 06. marta 2008.

**Član 21
Stupanje na snagu**

Ovo Administrativno uputstvo stupa na snagu sedam (7) dana nakon objavlјivanja u Službenom listu Republike Kosovo.

Ministar Ministarstva poljoprivrede, šumarstva i ruralnog razvoja

Prilog 1

Obrazac dozvole za prikupljanje od fizičkih lica

Logo Ministarstva/Agencije

Naziv: Dozvola za prikupljanje nedrvnih šumskih proizvoda

Dozvola br.

Ime/ Prezime _____

Datum rođenja _____

Br. lične karte _____

Oblast/lokacija prikupljanja _____

Datum izdavanja ___/___/___

Datum isteka ___/___/___

Potpis odgovornog službenika

-VV-

Zadnji deo dozvole zadrži: vrste biljaka / proizvode kiji se beru

Prilog 2

Format dozvole za operatera (pravno lice)

Logo Ministarstva/Agencije

Pravni osnov

.....

D O Z V O L A

Za sakupljanje nedrvnih šumskih proizvoda

Br. XX/2023

Zona prikupljanja;....., Jedinica upravljanjae.....

Ime operatora; “.....”

Br. biznisa.....

Sedište.....

Ime vlasnika.....

Adresa.....

Datum izdavanja,
isteka.....

Datum

Priština,

VV

Diretor

/ Potpis /

Dodatak 3

Format dozvole za angažovane prikupljače od strane operatora

Logo operatera

Naziv: Dozvola za prikupljanje nedrvnih šumskih proizvoda

Dozvola br.

Ime/ Prezime _____

Datum rođenja _____

Br. lične karte _____

Oblast/lokacija prikupljanja _____

Datum izdavanja ___/___/___

Datum isteka ___/___/___

Potpis menadžera

Zadnji deo dozvole zadrži: vrste biljaka / proizvode kiji se beru

